

„Hol az a táj szab az életnek teret,
Mit az Isten csak jókedvében teremt”

Válogatás az első tizenhárom MÉTA-túrafüzetből
2003 – 2009

A KÖTETET SZERKESZTETTE:
Molnár Csaba – Molnár Zsolt – Varga Anna

MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete
Vácrátót

2010

A madarasi Marhajárás

CSATHÓ ANDRÁS ISTVÁN

Dr. Horváth Zoltánnak ajánlom

Bevezetés

A madarasi Marhajárás Felső-Bácska egyik legfontosabb természeti területe. Az ősgyep egyike az Alföld mindössze néhány fennmaradt nagyobb összefüggő sztyepprértjének, így felbecsülhetetlen jelentőségű értéket képvisel.

A terület rövid jellemzése

A Marhajárás Madaras közigazgatási határában található, a lakott területtől közvetlenül dél-délkeleti irányban (KEF: 9981.4). Kiterjedése kb. 1200×500 m. A gyeptalaja homokos lösz, ennek megfelelően a növényzete is átmenetet mutat a löszpusztarét és a homoki sztyepprért között. Ez az átmeneti jelleg Felső-Bácskában nem ritka jelenség. A területen átkanyarog a kistáj legfontosabb vízfolyása, a Kígyós ér (Kígyós-főcsatorna).

A gyeptalaj hosszú ideje marhalegelőként hasznosították (lásd név: a „járás” a kistájban „legelő” jelentésű – pl. „marhajárás”, „birkajárás”, „göbolyjárás”). Korábban 125 marhát hajtottak a faluból na-

ponta a területre. A legelő ekkor kopasz volt – „Hát a forintot meg lehetett találni”. A terület északkeleti részére a vegyes kondát hajtották rá. (Turcsányi József – szóbeli közlés.) A közelmúltig tartó marhalegelésre utal a gyep középső részén álló gémeskút (Nagy-kút) és a mellette lévő „gunyhó”.

A marhalegeltetés felhagyása (2004) után a terület jelentősen degradálódott, avarosodott, elkörösödött, tömegessé vált pl. az útszéli bogáncs (*Carduus acanthoides*) (2005–2006). 2008-tól a gypet ismét legeltetik, mintegy 1100 juhot hajtottak rá. Idén (2009) 110–120 juh legeli a területet.

A hagyományos, marhával való legeltetés visszaállítása természetvédelmi szempontból rendkívül fontos lenne. Ez biztosítaná leginkább az évszázadok alatt beállt gyep jó állapotának hosszú távú fennmaradását. A terület számos kiemelkedő botanikai értéke igényli is a legelés miatti alacsony, gyér növényzetet, az alacsony konkurenciát (pl. *Adonis vernalis*, *Ranunculus illyricus*, *Crocus reticulatus*, *Taraxacum serotinum*, *Echium italicum* stb.).

A területen egyre komolyabb gondot okoz az ezüstfa terjedése, visszaszorítására előbb-utóbb szükség lesz. A gyep nyugati szélére a kivágott erdősáv helyére tavaly akácot telepítettek. Az, hogy ma lehetséges egy ilyen kivételes természeti területre új akácot telepíteni: elgondolkodtató... A terület déli részén korábban homokbányát nyitottak, ami maradandó károsítást okozott. A gyep északkeleti sarkán kb. a kilencvenes évek elején szemételepet hoztak létre. A lerakatot ösgyepen alakították ki, amit mi sem bizonyított jobban mint a szemétkupacok mellett, között kihajtó tavaszihérics- és szürkegalaj-tövek... Kedvező változásként értékelhető, hogy a szemételepet az idén felszámolták. A helyét érdemes lenne gyep művelési ágban tartani, így ez a rész egyfajta pufferterrületként a jó állapotú állományok védelmét szolgálhatná.

A növényteni nevezetességek mellett a gyep állattani értékekben sem szűkölködik, pl. jelentős sisakossáska (*Acrida hungarica*) állomány él rajta, és előfordul az óriás törösdarázs (*Megascolia flavifrons*) is. További vizsgálatok azonban még számos meglepetést okozhatnak ezen a téren.

Az ösgyep nagyobbik része jelenleg helyi jelentőségű védett természeti terület, és – ugyanez a rész – a Natura 2000 hálózatnak is része. (A védettséget sajnos a területen egyelőre tábla nem jelöli.) Fontos lenne, hogy ez a két védelmi szint is kiterjedjen a legelő egészére.

A madarasi Marhajárás kivételes természeti értékei miatt feltétlen országos jelentőségű védelmet érdemel! Az országos védettség megadásának közel húsz év óta tartó halasztása nehezen érthető.

A terület értékesebb növényfajai

A madarasi Marhajárásról ismert védett, vöröslistas (Király 2007), illetve regionálisan értékes, védendő fajok.

Adonis vernalis L. – tavaszi hérics. A terület legjelentősebb természeti értékeinek egyike az alföldi viszonylatban különösen jelentős tavaszihérics-állománya. A populáció kb. 5 000 főre tehető. Védett.

Ranunculus ficaria L. s.l. – salátaboglárka. Szórványos–gyakori.

Ranunculus illyricus L. – selymes boglárka. A Marhajárás legfontosabb értékei közé tartozik. Állománya ezres-tízezres nagyságrendű. Védett.

Fragaria viridis Duch. – csattogó szamóca. Gyakori.

Astragalus austriacus Jacq. – kisvirágú csüdfű. Szórványos.

Astragalus onobrychis L. – zászlós csüdfű. Szórványos.

Asperula cynanchica L. – ebfojtó müge. Szórványos.

Galium glaucum L. – szürke galaj. Az alföldi löszhátakon védendő fajnak számít. A madarasi gypen gyakori.

Euphorbia seguieriana Necker – pusztai kutyatej. Szórványos.

Echium italicum L. – magas kígyószisz. Leginkább az egykor túllegeltetett részeken, pl. a Nagy-kút környékén. Szórványos–gyakori. Kb. százas nagyságrendben. Regionálisan védendő faj.

Salvia austriaca Jacq. – osztrák zsálya. Gyakori.

Verbascum phoeniceum L. – lila ökörfarkkóró. Szórványos–gyakori.

Senecio jacobaea L. – jakabnapj aggófű. Szórványos.

Senecio doria Nath. – kövér aggófű. Egyes években szálanként megjelenik.

Centaurea calcitrapa L. – úti imola. 2001-ben a földutak mentén találtam, kb. szórványos–gyakori volt. Azóta nem került elő. Király (2009) szerint az országban ma csak a Dél-Dunántúlon fordul elő.

Taraxacum serotinum (W. et K.) Poir. – kései pitypang. Ritka. Védett.

Silene multiflora (Ehrh.) Pers. – sokvirágú habszegfű. Ritka.

Rumex pulcher L. – csinos lórom. Szálanként.

Ornithogalum kochii Parl. – pusztai sárma. Gyakori.

Crocus reticulatus Stev. – tarka sáfrány. A Marhajárás egyik legfontosabb természeti értéke az itt élő jelentős tarkasáfrány-állomány. A populáció milliós nagyságrendű! A legeltetés okozta gyérfüvű állapot fenntartása e faj szempontjából is rendkívül fontos. Védett.

Luzula campestris (L.) DC. – mezei perjeszittyó. Regionálisan ritka faj. Szálanként.

Carex divisa Huds. – csátés sás. Ritka.

Brachypodium pinnatum (L.) P. B. – tollas szálkaperje. Ritka–szórványos.

Agropyron pectiniforme R. et Sch. – taréjos búzafű. Igen ritka.

Elymus hispidus (Opiz) Melderis – deres tarackbúza. Igen gyakori, állományalkotó.

Stipa capillata L. – kunkorgó árvalányhaj. Ritka–szórványos.

Chrysopogon gryllus (Torn.) Trin. – élesmosófű (sikárfű). Ritka–szórványos.

A madarasi Marhajárás – közel sem teljes – **flóralistája**. A jegyzék Simon (2002) sorrendjét követi.

ANGIOSPERMATOPHYTA – ZÁRVATERMŐK TÖRZSE
DICOTYLEDONOPSIDA – KÉTSZIKŰEK OSZTÁLYA

Ranunculaceae – boglárkafélék családja

1. *Consolida orientalis* (J. Gay) Schrödinger – keleti szarkaláb
2. *Adonis vernalis* L. – tavaszi hérics
3. *Ranunculus ficaria* L. s.l. – salátaboglárka

4. *Ranunculus illyricus* L. – selymes boglárka

5. *Ranunculus sceleratus* L. – torzszikaboglárka

6. *Ranunculus sardous* Cr. – buborcsboglarika

7. *Ranunculus repens* L. – kúszó boglárka

8. *Ranunculus polyanthemos* L.

– sokvirágú boglárka

9. *Ranunculus acris* L. – réti boglárka

Rosaceae – rózsafélék családja

10. *Crataegus monogyna* Jacq. – egybibés galagonya

11. *Fragaria viridis* Duch. – csattogó szamóca

12. *Potentilla anserina* L. – libapimpó

13. *Potentilla reptans* L. – indás pimpó

14. *Potentilla arenaria* Borkh. – homoki pimpó

15. *Potentilla argentea* L. – ezüstös pimpó

16. *Agrimonia eupatoria* L. – patikapárlófű

17. *Rosa canina* L. – gyepűrózsa

Fabaceae – pillangósvirágúak családja

18. *Ononis spinosa* L. – tövises iglice

19. *Medicago lupulina* L. – komlós lucerna

20. *Medicago falcata* L. – sárkereplucerna

21. *Medicago minima* (L.) Gruffbg. – apró lucerna

22. *Melilotus albus* Desr. – fehér somkóró

23. *Trifolium fragiferum* L. – eperhere

24. *Trifolium campestre* Schreb. – mezei here

25. *Trifolium pratense* L. – vörös here

26. *Trifolium arvense* L. – herehura

27. *Lotus siliquosus* L. – bársonykerép

28. *Lotus glaber* Mill. – sziki kerép

29. *Lotus corniculatus* L. – szarvas kerép

30. *Robinia pseudo-acacia* L. – fehér akác

31. *Astragalus austriacus* Jacq. – kisvirágú csüdfű

32. *Astragalus onobrychis* L. – zászlós csüdfű

33. *Securigena varia* (L.) Lassen – tarka koronafürt

34. *Vicia angustifolia* L. – vetési bükköny

Elaeagnaceae – ezüstfafélék családja

35. *Elaeagnus angustifolia* L. – keskenylevelű ezüstfa

Lythraceae – füzényfélék családja

36. *Lythrum salicaria* L. – réti füzény

Onagraceae – ligetszépefélék családja

37. *Epilobium tetragonum* L. – négyélű fűzike

Aceraceae – juharfélék családja

38. *Acer platanoides* L. – korai juhar

Apiaceae – ernyősök családja

39. *Eryngium campestre* L. – mezei iringó

40. *Anthriscus caucalis* M. B. – borzas turbolya

41. *Torilis arvensis* (Huds.) Link – vetési tüskemag

42. *Conium maculatum* L. – bürök

43. *Falcaria vulgaris* Bernh. – sarlófű

44. *Pimpinella saxifraga* L. – hasznos földitömjén

45. *Berula erecta* (Huds.) Coville

– keskenylevelű békakorsó

46. *Oenanthe aquatica* (L.) Poir. – mételykóró

47. *Pastinaca sativa* L. subsp. *pratensis* (Pers.) Čelak.

– vadpaszternák

48. *Daucus carota* L. subsp. *carota* – vadmurok

Rubiaceae – galajfélék családja

49. *Asperula cynanchica* L. – ebfojtó müge

50. *Cruciata pedemontana* (Bell.) Ehrend.

– apró keresztfű

51. *Galium aparine* L. – ragadós galaj

52. *Galium glaucum* L. – szürke galaj
53. *Galium verum* L. – tejoltó galaj
Caprifoliaceae – bodzafélék családja
54. *Sambucus ebulus* L. – gyalogbodza
55. *Sambucus nigra* L. – fekete bodza
Valerianaceae – macskagyökérfélék családja
56. *Valerianaella locusta* (L.) Latterade
– salátagalambbegy
Dipsacaceae – mácsonyafélék családja
57. *Dipsacus laciniatus* L. – héjakútmácsonya
58. *Knautia arvensis* (L.) Coult. – mezei varfű
59. *Scabiosa ochroleuca* L. – vajszínű ördög szem
Malvaceae – mályvafélék családja
60. *Althaea officinalis* L. – orvosi ziliz
Geraniaceae – gólyaorr-félék családja
61. *Geranium pusillum* Burm. f. – apró gólyaorr
62. *Erodium cicutarium* (L.) L'Hérit. – bürökgémorr
Euphorbiaceae – kutyatej-félék családja
63. *Euphorbia seguierana* Necker – pusztai kutyatej
64. *Euphorbia cyparissias* L. – farkaskutyatej
Oleaceae – olajfafélék családja
65. *Fraxinus excelsior* L. – magas kóris
Asclepiadaceae – selyemkóró-félék családja
66. *Asclepias syriaca* L. – selyemkóró
Convolvulaceae – szulákfélék családja
67. *Convolvulus arvensis* L. – apró szulák, folyófü
Boraginaceae – érdeslevelűek családja
68. *Cynoglossum officinale* L.
– közönséges ebnyelvéfű
69. *Lappula squarrosa* (Retz.) Dum.
– bojtortjános koldustettű
70. *Asperugo procumbens* L. – magiszák
71. *Anchusa officinalis* L. – orvosi atracél
72. *Myosotis palustris* (L.) Nath. em. Rchb.
– mocsári nefelejcs
73. *Myosotis ramosissima* Roch. – borzas nefelejcs
74. *Buglossoides arvensis* (L.) I. M. Johnst.
– mezei gyöngyköles
75. *Echium italicum* L. – magas kígyószisz
Lamiaceae – ajakosak családja
76. *Ajuga genevensis* L. – közönséges ínfű
77. *Marrubium vulgare* L. – orvosi pemetefű
78. *Glechoma hederacea* L. – kerek repkény
79. *Lamium amplexicaule* L. – bársonyos árvacsalán
80. *Lamium purpureum* L. – piros árvacsalán
81. *Leonurus cardiaca* L. – szúrós gyöngyajak
82. *Ballota nigra* L. – fekete peszterce
83. *Stachys palustris* L. – mocsári tisztetű
84. *Salvia austriaca* Jacq. – osztrák zsálya
85. *Salvia pratensis* L. – mezei zsálya
86. *Salvia × sylvestris* L. (= *S. nemorosa* × *pratensis*)
– erdei zsálya
87. *Clinopodium vulgare* L. – borsfű
88. *Thymus odoratissimus* Mill.
– közönséges kakukkfű
89. *Mentha pulegium* L. – csombormenta
90. *Mentha longifolia* (L.) Nath. – lómenta
91. *Mentha aquatica* L. – vízi menta
Solanaceae – burgonyafélék családja
92. *Lycium barbarum* L. – ördögcérna
93. *Solanum dulcamara* L. – ebszőlőcsucor
94. *Datura stramonium* L. – csattanó maszlag
Scrophulariaceae – tátogatófélék családja
95. *Verbascum phoeniceum* L. – lila ökörfarkkóró
96. *Verbascum blattaria* L. – molyúzó ökörfarkkóró
97. *Veronica prostrata* L. – lecsepült veronika
98. *Veronica triphyllos* L. – ujjaslevelű veronika
99. *Veronica praecox* All. – korai veronika
100. *Veronica hederifolia* agg.
– borostyánlevelű veronika
101. *Veronica polita* Fr. – fényes veronika
102. *Odontites rubra* (Baumg.) Opiz – vörös fogfű
103. *Rhinanthus angustifolius* Gmel. (*R. serotinus*
(Schönh.) Oborny) – nagy kakascímer
Plantaginaceae – útifű-félék családja
104. *Plantago lanceolata* L. – lándzsás útifű
105. *Plantago media* L. – réti útifű
Brassicaceae – keresztesek családja
106. *Cardaria draba* (L.) Desv.
– koshomlok (útszéli zsásza)
107. *Thlaspi perfoliatum* L. – galléros tarsóka
108. *Capsella bursa-pastoris* (L.) Medic. – pástortáska
109. *Alyssum alyssoides* (L.) Nath. – közönséges ternye
110. *Berteroa incana* (L.) DC. – hamuka
111. *Erophila verna* (L.) Chev. s.l. – tavaszi ködvirág
112. *Sisymbrium officinale* (L.) Scop.
– szapora zombor
113. *Sisymbrium orientale* Torn. – hamvas zombor
114. *Descurainia sophia* (L.) Webb – sebforrasztófű
115. *Camelina microcarpa* Andr. – kis gomborka
Violaceae – ibolyafélék családja
116. *Viola arvensis* Murr. – mezei árvácska
Hypericaceae – orbáncfű-félék családja
117. *Hypericum perforatum* L.
– lyukaslevelű orbáncfű
Asteraceae – fészkesek családja
118. *Solidago gigantea* Ait. – magas aranyvessző
119. *Bellis perennis* L. – százsorszépe
120. *Erigeron acer* L. – bóbítás küllőrojt
121. *Inula britannica* L. – réti peremizs
122. *Pulicaria dysenterica* (L.) Bernh. – réti bolhafű
123. *Ambrosia artemisiifolia* L. – parlagfű
124. *Xanthium italicum* Mor. – olasz szerbtövös
125. *Xanthium strumarium* L. – bojtortjányszerbtövös
126. *Bidens tripartita* L. – subás farkasfőg
127. *Galinsoga parviflora* Cav. – kicsiny gombvirág
128. *Achillea asplenifolia* L. – zsziki cickafark
129. *Achillea pannonica* Scheele – magyar cickafark
130. *Tripleurospermum inodorum* (L.) Schultz-Bip.
– kaporlevelű ebszékfű
131. *Artemisia vulgaris* L. – fekete üröm
132. *Tussilago farfara* L. – martilapu
133. *Senecio vernalis* W. et K. – tavaszi aggófű
134. *Senecio crucifolius* L. – keskenylevelű aggófű
135. *Senecio jacobaea* L. – jakabnap aggófű
136. *Senecio doria* Nath. – kövér aggófű
137. *Arctium lappa* L. – közönséges (nagy) bojtortján
138. *Carduus nutans* L. subsp. *macrolepis* (Peters.)
Kazmi – bókólo bogáncs
139. *Carduus acanthoides* L. – útszéli bogáncs
140. *Cirsium vulgare* (Sav.) Ten. – lándzsás aszat
141. *Onopordum acanthium* L. – szamárbogáncs
142. *Centaurea calcitrapa* L. – úti imola
143. *Centaurea pannonica* (Heuff.) Simk.
– magyar imola
144. *Cichorium intybus* L. – mezei katáng

145. *Leontodon autumnalis* L. – őszi oroszlánfog
 146. *Tragopogon dubius* Scop. – nagy bakszakáll
 147. *Scorzonera cana* C. A. Mey. – sziki pozdor
 148. *Chondrilla juncea* L. – nyúlparéj
 149. *Tanaxacum serotinum* (W. et K.) Poir.
 – kései pitypang
 150. *Tanaxacum officinale* Weber ex Wiggers
 – pongyola pitypang
 151. *Sonchus arvensis* L. – mezei csorbóka
 152. *Lactuca serriola* L. – keszeg saláta
 153. *Crepis rheoadifolia* M. B.
 – бүдös (pipacslevelű) zörgőfü
 Portulacaceae – porcsinfélék családja
 154. *Portulaca oleracea* L. – kövér porcsin
 Caryophyllaceae – szegfűfélék családja
 155. *Silene conica* L. – homoki habszegfü
 156. *Silene multiflora* (Ehrh.) Pers.
 – sokvirágú habszegfü
 157. *Silene latifolia* Poir. subsp. *alba* (Mill.) Greut. et
 Burd. – fehér mécsvirág
 158. *Petrorhagia prolifera* (L.) Ball et Heyw.
 – aszúszegfü
 159. *Saponaria officinalis* L. – szappanfű
 160. *Stellaria media* (L.) Vill. – tyúkhúr
 161. *Cerastium semidecandrum* L. – békamadárhúr
 162. *Holosteum umbellatum* L. – olocsán
 Chenopodiaceae – libatopfélék családja
 163. *Chenopodium hybridum* L. – pokolvarlibatop
 164. *Atriplex prostrata* Boucher – dárdás laboda
 165. *Atriplex patula* L. – terebélyes laboda
 Polygonaceae – keserűfűfélék
 166. *Rumex pulcher* L. – csinos lórom
 167. *Persicaria mitis* (Schrk.) Assenov
 – szelíd keserűfű
 168. *Persicaria lapathifolia* (L.) S. F. Gray
 – lapulevelű keserűfű
 Moraceae – eperfafélék családja
 169. *Morus alba* L. – fehér eperfa
 Cannabaceae – kenderfélék családja
 170. *Cannabis sativa* L. subsp. *spontanea* Serebr.
 – vadkender
 Urticaceae – csalánfélék családja
 171. *Urtica urens* L. – apró csalán
 172. *Urtica dioica* L. – nagy csalán
 Juglandaceae – diófélék családja
 173. *Juglans regia* L. – dió

MONOCOTYLEDONOPSIDA – EGYSZIKŰEK OSZTÁLYA

- Alismataceae – hídőrfélék családja
Alisma plantago-aquatica L. – vízi hídőr
 Butomaceae – virágkákafélék családja
Butomus umbellatus L. – virágkáká
 Liliaceae – liliomfélék családja
Gagea pratensis (Pers.) Dum. – mezei tyúktaréj
Ornithogalum kochii Parl. – pusztai sárma
Muscari racemosum (L.) Lam. et DC.
 – fürtös gyöngyike
Muscari comosum (L.) Mill. – üstökös gyöngyike
 Iridaceae – nőszirmfélék családja
Crocus reticulatus Stev. – tarka sáfrány
 Juncaceae – szittyófélék családja
Juncus inflexus L. – deres szittyó
Juncus compressus Jacq. – réti szittyó
Luzula campestris (L.) DC. – mezei perjeszittyó
 Cyperaceae – sásfélék családja
Scirpus lacustris L. – tavi káká
Bolboschoenus maritimus (L.) Palla – zsióka
Eleocharis palustris (L.) R. et Sch. – mocsári csetkáká
Carex stenophylla Wahlbg. – keskenylevelű sás
Carex divisa Huds. – csátés sás
Carex spicata Huds. – sulyomos sás
Carex praecox Schreb. – korai sás
Carex supina Wahlbg. – gindár sás
Carex tomentosa L. – molyhos sás
Carex flacca Schreb. – deres sás
Carex distans L. – réti sás
 Poaceae – pázsitfűfélék családja
Bromus sterilis L. – meddő rozsok
Bromus tectorum L. – fedélrozsok
Bromus inermis Leyss. – árva rozsok
Bromus hordaceus L. (*B. mollis* L.) – puha rozsok
Festuca rupicola Heuff. – pusztai csenkesz
Festuca valesiaca Schleich. – vékony csenkesz
Brachypodium pinnatum (L.) P. B. – tollas szálkaperje
Glyceria maxima (Hartm.) Holmbg. – vízi harmatkása
Sclerochloa dura (L.) P. B. – kőperje
Poa bulbosa L. – gumós perje
Poa trivialis L. – sovány perje
Poa angustifolia L. – szálás perje
Dactylis glomerata L. – csomós ebír
Agropyron pectiniforme R. et Sch. – taréjos búzafű
Elymus repens (L.) Gould. – közönséges tarackbúza
Elymus hispidus (Opiz) Melderis – deres tarackbúza
Hordeum murinum L. – egérárpa
Phragmites australis (Cav.) Trin. – nád
Cynodon dactylon (L.) Pers. – csillagpázsit
Arrhenatherum elatius (L.) P. B. ex J. et C. Presl
 – franciaperje
Koeleria cristata (L.) Pers. – karcsú fényperje
Agrostis stolonifera L. – fehér tippán
Phleum pratense L. – mezei komócsin
Stipa capillata L. – kunkorgó árvalányhaj
Echinochloa crus-galli (L.) P. B.
 – közönséges kakaslábű
Bothriochloa ischaemum (L.) Keng – fenyérfű
Chrysopogon gryllus (Torn.) Trin.
 – élesmosófű (sikárfű)
Sorghum halepense (L.) Pers. – fenyércirok
 Lemnaceae – békalencsefélék családja
Lemna minor L. – apró békalence
 Typhaceae – gyékényfélék családja
Typha latifolia L. – bodnárózó gyékény

Köszönetnyilvánítás

Szeretnék köszönetet mondani a következő személyeknek a munka támogatásáért: Daám Zoltán, Dr. Horváth Zoltán, Dr. Molnár Zsolt, Sipos Ferenc.

Irodalom

- Csathó A. I. (2001): *Az észak-bácskai vegetáció maradványainak feltárása*. – Zárójelentés, Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság, Kecskemét, 83 pp.
- Csathó A. I. (2005): *Adatok Felső-Bácska NATURA2000 hálózatának kiegészítéséhez*. – Kézirat, Battonya, 70 pp.
- Csathó A. I. (2008): Bácskai löszös síkság. – In: Király G., Molnár Zs., Bölöni J., Csiky J. és Vojtkó A. (szerk.): *Magyarország földrajzi kistájainak növényzete*. – MTA ÖBKI, Vácrátót, p: 24.
- Csathó A. J. (2005): *A Battonya-tompapusztai löszpusztavét élővilága*. – Magánkiadás, Battonya, 128 pp.
- Horváth Z., Hatvani A. és Csathó A. I. (2002): Az észak-bácskai löszpusztai gyepevegetációk védett (véendő) növényritkaságai. – In: „JUTEKO 2002”. – „Tessedik Sámuel Jubileumi Mezőgazdasági Víz- és Környezetgazdálkodási Tudományos Napok”. – *Előadások és poszterek összefoglalói*. – Tessedik Sámuel Főiskola Mezőgazdasági Víz- és Környezetgazdálkodási Főiskolai Kar, Szarvas, pp: 143–144.
- Király G. (szerk. 2007): *Vörös Lista. – A magyarországi edényes flóra veszélyeztetett fajai*. – Sajat kiadás, Sopron, 73 pp.
- Király G. (szerk. 2009): *Új magyar fűvészkönyv. – Magyarország hajtásos növényei. – Határozókulcsok*. – Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, Jósvalfő, 616 pp.
- Molnár Zs. (1993): *A madarasi legelő botanikai és természetvédelmi értékelése*. – Kutatási jelentés, Kiskunsági Nemzeti Park.
- Pándi I., Csathó A. I., Molnár Zs. és Illyés E. (2007): Duna–Tisza köze. – In: Illyés E. és Bölöni J. (szerk.): *Lejtősztyepek, löszgyepek és erdősztyeprétek Magyarországon*. – Magánkiadás, Budapest, pp: 128–130.
- Prodán Gy. (1910): Adatok Bács-Bodrog megye és környékének florájához. – *Botanikai Közlemények* 9(3): 149–158.
- Prodán Gy. (1914): Bács-Bodrog-vármegye sziki növényei. – *Magy. Bot. Lap.* 13: 96–138.
- Prodán Gy. (1915): Bács-Bodrog vármegye flórája. – *Magy. Bot. Lap.* 14: 120–269.
- Simon T. (2002): *A magyarországi edényes flóra határozója. – Harasztok – vinágos növények*. – 5. kiadás. – Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 976 pp.
- Szujkó-Lacza J. és Kovács D. (szerk. 1993): *The flora of the Kiskunság National Park*. – Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest, 469 pp.
- Vargyai A. és Horváth Z. (1992): A tavaszi hérics (*Adonis vernalis* L.) tömeges előfordulása a madarasi löszpuszta-gyepen. – *Gyógyszerészet* 36: 343–344.